

Znak: WZPS-5.431.1.25.2025.SB
Szczecin, 21 listopada 2025 r.

Pan
Shivan Fate
Starosta Policki

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 19-25 sierpnia 2025 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Powiecie Polickim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach przy ul. Szkolnej 2 (wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Policach przy ul. Tanowskiej 8. Kontrolę na podstawie upoważnień: nr 75/2025 z 15 lipca 2025 r. i nr 75.1/2025 z 22 sierpnia 2025 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem, Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki i Aneta Kujawa – inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez Powiat Policki wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 22 sierpnia 2025 r. oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Polickim w dniach 25-26 czerwca i 29 czerwca-3 lipca 2020 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez Starostę Polickiego, Pana Sebastiana Snopa – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach (na podstawie upoważnienia nr 7/2025 Starosty Polickiego z 25 sierpnia 2025 r.) oraz pracowników centrum.

akta kontroli str. 1-21

Działalność Powiatu Polickiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Od maja 2024 r. Starostą Polickim jest Pan Shivan Fate. We wcześniejszym okresie funkcję tę pełnił Pan Andrzej Bednarek. Od 1 grudnia 2024 r. obowiązki Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach pełni Pan Sebastian Snop.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez Powiat Policki następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował dwa programy dotyczące rozwoju pieczy zastępczej na lata 2022-2024, przyjęty Uchwałą Nr 699/2021 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 16 grudnia 2021 r. oraz na lata 2025-2027 przyjęty Uchwałą Nr 118/2024 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 31 października 2024 r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie których opracowany został nowy program. W kontrolowanym okresie przekazano zarządowi powiatu sprawozdania za 2023 i 2024 r.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach: promowania i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, rozwijania współpracy z rodziną biologiczną, wsparcia istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej oraz wzmacniania kompetencji usamodzielnianych wychowanków. W wyniku w/w działań rodziny zastępcze mogły korzystać ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, miały zapewnione świadczenia oraz kontakt z innymi rodzinami zastępczymi. Czternaście rodzin, w których przebywało przynajmniej 3 wychowanków, objęto pakietem medycznym. Rodzinom biologicznym umożliwiono udział w projektach realizowanych przez centrum i w Szkole dla Rodziców oraz zapewniono specjalistyczne wsparcie i pomoc w urlopowaniu dzieci. W efekcie, 23 dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Usamodzielnieni mieli zapewniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa, miejsca w mieszkaniach chronionych oraz możliwość udziału w projekcie „Klamerka”. Pracownicy centrum przy realizacji zadań współpracowali z innymi instytucjami: policją, sądem, kuratorami, podmiotami organizującymi pracę z rodziną, ośrodkami adopcyjnymi, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

akta kontroli str. 23-33

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas różnego rodzaju festynów na terenie powiatu,
- prowadzenie kampanii informacyjnej popularyzującej rodzicielstwo zastępcze m.in: wywiady dla telewizji TV Police, kolportaż ulotek, plakaty na tablicach informacyjnych centrum,
- publikacje na portalu społecznościowym i stronie internetowej centrum.

W wyniku podjętych działań, w okresie objętym kontrolą zawiązanych zostało 20 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 8 niezawodowych.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy 10 rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

Opis analizowanych przypadków:

- 1) 1.1 rodzinny dom dziecka – powstał przed okresem kontrolowanym w wyniku przekształcenia rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Zaświadczenia lekarskie obojga rodziców zastępczych uzyskano z 29 miesięcznym opóźnieniem, a opinia psychologiczna ojca zastępczego została zaktualizowana z 20 miesięcznym opóźnieniem.

Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 10 dzieci przyjętych w kolejności: siedmioro dzieci umieszczonych pojedynczo i 3-osobowe rodzeństwo. W marcu 2025 r. przyjęto jeszcze jedno dziecko w ramach połączenia rodzeństwa, na dzień kontroli chłopiec nie przebywał już w rodzinie (zmarł). Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z poradnictwa oraz kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie brała udziału w szkoleniach. Nie korzystała z urlopu. W okresie kontrolnym rodzina podlegała jednej ocenie organizatora (8.11.2024 r.) – nie wydano zaleceń pomimo, że rodzina nie spełniała wymagań (brak aktualnych zaświadczeń lekarskich oraz opinii psychologicznej pana). W ocenie nie uwzględniono również informacji przekazanych 28.05.2024 r. przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Policach do oceny sytuacji dziecka, [tekst wyłączony z jawności]. Nie odniesiono się także do zastrzeżeń wniesionych przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich [tekst wyłączony z jawności]. Do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich w kontrolowanym okresie zatrudniono 3 osoby, dwie spełniały wymogi określone w przepisach. Jedna osoba ([tekst wyłączony z jawności]) została zatrudniona na podstawie umowy zawartej 1.10.2024 r. na czas nieokreślony. Wniosek o zatrudnienie osoby do pomocy oraz wymagane oświadczenia zostały złożone dopiero 11.10.2024 r., a weryfikacja w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym nastąpiła 31.10.2024 r. Oznacza to, że zatrudnienie osoby [tekst wyłączony z jawności] do pomocy nastąpiło niezgodnie z art. 64 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- 2) 1.2 rodzinny dom dziecka – powstał przed okresem kontrolowanym w wyniku przekształcenia rodziny zastępczej niezawodowej, która wcześniej była rodziną spokrewnioną. Świadcstwo ukończenia szkolenia na rodzinę niezawodową państwo uzyskali 6.07.2022 r., a pierwsze dziecko zostało umieszczone w rodzinie

4.07.2022 r. Podczas kontroli wskazano, aby nie umieszczać dzieci w rodzinach, które nie spełniają ustawowych wymagań. Nie wydaję zaleceń w tym zakresie, z uwagi na fakt, że do nieprawidłowości doszło przed kontrolowanym okresem. Rodzina nie złożyła wniosku o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego na pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Przekształcenie rodziny niezawodowej w rodzinny dom dziecka również zostało dokonane z naruszeniem obowiązujących przepisów – zaświadczenie kwalifikacyjne zostało wydane dopiero 16.10.2023 r., a umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka zawarto 15.12.2022 r., czyli przed ostatecznym zakwalifikowaniem rodziny. Dyrektor centrum wyjaśnił, że przyczyną opóźnienia było złożenie przez rodzinę wniosku o wydanie zaświadczenia dopiero 12.10.2023 r. W aktach znajdowały się aktualne opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. W badanym przypadku, zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla pani zostało zaktualizowane z przekroczeniem wymaganego terminu o 14 dni, a pana o rok.

Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 10 dzieci przyjętych w kolejności: 1 dziecko, 4-osobowe rodzeństwo, 4-osobowe rodzeństwo, 1 dziecko. Ostatni wychowanek został umieszczony w rodzinie ze względu na pokrewieństwo z matką zastępczą (syn siostry). Dla dobra dziecka, zasadne było umieszczenie go w rodzinie, mimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z poradnictwa, grupy wsparcia oraz kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie brała udziału w szkoleniach. Nie korzystała z urlopu. W okresie kontrolnym rodzina nie była oceniana przez organizatora – ostatnia ocena z 24.06.2023 r. bez zaleceń. Do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich w kontrolowanym okresie zatrudniano jedną osobę, spełniającą wymogi określone w przepisach.

- 3) 2.1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – utworzona przed okresem objętym kontrolą w wyniku przekształcenia rodziny niezawodowej. Zaświadczenie kwalifikacyjne dla pani zostało wydane 29.12.2023 r., a dla pana dopiero 14.01.2025 r. (po zakończeniu szkolenia przeprowadzonego w okresie 23.11-7.12.2024 r.). Umowa na prowadzenie pogotowia rodzinnego została zawarta 8.11.2023 r., czyli przed ostatecznym zakwalifikowaniem rodziny (uzyskaniem zaświadczenia przez panią oraz szkoleniem i uzyskaniem zaświadczenia przez pana). W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

W kontrolowanym okresie w pogotowiu rodzinnym umieszczono 14 dzieci, z tego w tym samym czasie w rodzinie przebywało od 3 do 10 dzieci, a na dzień kontroli 7 dzieci. Oznacza to, że umieszczanie dzieci w okresie od 29 stycznia 2024 r. (pierwsze przekroczenie w liczbie dzieci) było niezgodne z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stwierdzono również nieprawidłowości w długości pobytu dzieci w pogotowiu rodzinnym, co narusza art. 58 ust. 4 ww. ustawy – zagadnienie opisane w punkcie 4 wystąpienia dotyczącym zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z poradnictwa, szkolenia w formie warsztatu integracyjnego dotyczącego

kompetencji rodzicielskich oraz kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi.

Dwukrotnie skorzystała z urlopu, w tym czasie dzieci przebywały pod opieką rodziny pomocowej. W okresie kontrolnym rodzina podlegała jednej ocenie organizatora – bez zaleceń. Do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich w kontrolowanym okresie zatrudniano 3 osoby, wszystkie spełniały wymogi określone w przepisach.

- 4) 2.2 rodzina zastępcza zawodowa i spokrewniona – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci (1 w rodzinie zawodowej i 1 w spokrewnionej). Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z poradnictwa. Nie brała udziału w szkoleniach. Dwukrotnie skorzystała z urlopu, w tym czasie dzieci przebywały pod opieką rodziny pomocowej. W okresie kontrolnym rodzina nie była oceniana przez organizatora – ostatnia ocena z 2.01.2023 r. bez zaleceń. Do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich w kontrolowanym okresie zatrudniano jedną osobę, spełniającą wymogi określone w przepisach.
- 5) 2.3 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (w przypadku pani termin przekroczony o miesiąc), opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z poradnictwa, grupy wsparcia, szkolenia w formie warsztatu integracyjnego dotyczącego kompetencji rodzicielskich oraz kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie korzystała z urlopu. W okresie kontrolnym rodzina nie była oceniana przez organizatora – ostatnia ocena z 6.12.2022 r. bez zaleceń. Do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich w kontrolowanym okresie zatrudniano dwie osoby, spełniające wymogi określone w przepisach.
- 6) 3.1 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (termin przekroczony o 20 miesięcy), opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy. W kontrolowanym okresie nie była oceniana przez organizatora – ostatnia ocena z 31.08.2023 r. bez zaleceń.
- 7) 3.9 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w czerwcu 2025 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym skorzystała ze szkolenia w formie warsztatu integracyjnego dotyczącego kompetencji

rodzicielskich oraz kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie podlegała ocenie organizatora.

- 8) 3.11 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona we wrześniu 2024 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym skorzystała z kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie podlegała ocenie organizatora.

- 9) 3.16 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w styczniu 2025 r., kwalifikowana przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z terenu innego powiatu. Po przeprowadzce rodziny na teren Powiatu Polickiego, w marcu 2025 r. dokumenty rodziny zostały przekazane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Brak dokumentu potwierdzającego wstępną kwalifikację oraz zaświadczenia kwalifikacyjnego. Z informacji pozyskanych podczas kontroli wynika, że nie wydano zaświadczenia kwalifikacyjnego, ponieważ rodzina nie złożyła wniosku o jego wydanie. Dyrektora centrum pouczono, aby w przypadku rodzin zastępczych napływowych pozyskiwać pełną dokumentację.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko w wieku poniżej 6 roku życia. Z analizy dokumentacji wynika, że oboje rodzice posiadali orzeczenie o niepełnosprawności. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form pomocy, objęta była wsparciem koordynatora, dodatkowo korzystała ze wsparcia aspiranta pracy socjalnej. Z uwagi na trudności wychowawcze i społeczne dziecka, rodzinie zalecono udział małoletniego w treningu umiejętności społecznych. W planie pomocy dziecku nie ujęto jednak konieczności objęcia dziecka pomocą specjalistyczną. Na dzień kontroli, rodzice byli w trakcie poszukiwań odpowiednich zajęć. Wprowadzenie dodatkowo do rodziny aspiranta pracy socjalnej zostało uzasadnione przez jednostkę jako działanie mające na celu zwiększenie wsparcia z uwagi na niepełnosprawność obojga rodziców zastępczych, co wzbudziło wątpliwości kontrolujących. Zgodnie z przepisami, rodzina zastępcza ma zastąpić w opiece rodzinę biologiczną, która nie może sprawować opieki nad dzieckiem. Do zadań rodziny zastępczej należy m. in.: zapewnienie kształcenia, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, zapewnienie rozwoju zainteresowań i uzdolnień oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych i religijnych. Z dokumentacji analizowanej rodziny wynika, że niepełnosprawność rodziców zastępczych znacznie ogranicza możliwość sprawowania właściwej opieki nad powierzonym dzieckiem, zarówno w formie fizycznej, jak i intelektualnej. Wskazuję zatem na zasadność rozważenia dalszego funkcjonowania tej rodziny zastępczej, szczególnie w kontekście konieczności zapewnienia dziecku specjalistycznego wsparcia oraz oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych dostosowanych do jego wieku. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania, rodzina nie podlegała ocenie organizatora.

- 10) 3.18 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w kwietniu 2025 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. W dokumentacji brak zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej – pomimo wielokrotnych przypomnień ojciec zastępczy nie dostarczył zaświadczenia do dnia kontroli. Z uwagi na powyższe, nie

dokonano wstępnej akceptacji i nie skierowano pana na szkolenie. Nie powiadomiono o tym fakcie sądu. Dyrektor centrum wyjaśnił, że kandydat został ustanowiony rodziną zastępczą dla małoletniego na podstawie postanowienia sądu z 29.04.2025 r., a zgłosił się do centrum w dniu 13.05.2025 r. Zebrano pozostałą dokumentację, nie dokonano jednak wstępnej kwalifikacji, ponieważ nie było możliwości dokonania pełnej oceny spełnienia warunków opisanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nie poinformowano sądu z uwagi na specyficzną sytuację rodziny – [tekst wyłączony z jawności]. Jednostka uznała, że nie leży w interesie dziecka rozwiązanie rodziny zastępczej z uwagi na to, że kandydat nie dostarczył zaświadczenia lekarskiego, a poinformowanie sądu o niespełnieniu wymagań mogłoby się tym skończyć. Dyrektorowi centrum wskazano, że przy ocenie kandydatów na rodziny zastępcze nie należy się kierować przypuszczeniami, a organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest odpowiedzialny za kwalifikowanie rodzin zastępczych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Natomiast decyzja, czy rodzina zastępcza może funkcjonować bez spełnienia wymagań należy do sądu, a nie do organizatora. Zgodnie z art. 112⁵ § 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴ sąd może powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej osobie niespełniającej warunku niezbędnych szkoleń na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Z uwagi na fakt, że na dzień kontroli wskazany okres jeszcze nie upłynął, nie wydaję zalecenia w tym zakresie. Wskazuję jednak na zasadność podjęcia działań motywujących ojca zastępczego do dopełnienia formalności poprzez pisemne wezwania w celu zakończenia wstępnej kwalifikacji i przeszkolenia kandydata. W przypadku niespełnienia wskazanych warunków, obliguję do powiadomienia o tym fakcie właściwego sądu. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy. Nie podlegała ocenie organizatora.

W dwóch przypadkach (1.2, 2.1) stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodzin – nie wydano zaświadczenia kwalifikacyjnego. Podczas kontroli wskazano, że zawarcie umowy (na pełnienie funkcji rodziny zawodowej/prowadzenie rodzinnego domu dziecka) i umieszczenie dzieci w rodzinie (niezależnie od formy) powinno nastąpić dopiero po wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego. Złożenie wniosku przez rodzinę jest potwierdzeniem jej gotowości do przyjęcia dzieci, a więc wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego jest ostatecznym poświadczeniem spełnienia warunków określonych w ustawie. Do nieprawidłowości doszło przed okresem kontrolowanym, jednak z uwagi na fakt, że jedno z zaleceń wydanych podczas poprzedniej kontroli dotyczyło prawidłowego przekształcania rodzin, przypadki te podlegały ocenie. W związku z tym, stwierdzono naruszenie art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi o zawieraniu umów na prowadzenie form zawodowych z rodzinami zastępczymi niezawodowymi, które spełniają warunki do pełnienia funkcji rodziny zawodowej. Zgodnie z art. 45a ww. ustawy, rodziny zastępcze/osoby prowadzące rodzinny dom dziecka są zobowiązane co 2 lata do przedstawienia zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa. W 4 przypadkach (1.1, 1.2, 2.3, 3.1) zaświadczenia lekarskie zostały dostarczone z opóźnieniem od 14 dni do 29 miesięcy, a w jednym przypadku (1.1)

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.)

opinia psychologiczna została sporządzona z przekroczeniem wymaganego terminu o 20 miesięcy. Nie powiadomiono sądu o fakcie niespełniania wymagań ustawowych przez osoby sprawujące pieczę zastępczą. Podczas kontroli wskazano na zasadność stosowania pisemnych wezwań do uzupełnienia braków pod rygorem powiadomienia sądu. Stwierdzone nieprawidłowości naruszają przywołany przepis.

Zgodnie z art. 51 ustawy, rodziny zastępcze zawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach. Obowiązek ten nie został dopełniony przez 3 rodziny (1.1, 1.2, 2.2).

Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem/ pracownikiem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i z asystentem rodziny – w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem.

Wszystkie rodziny terminowo otrzymywały należne świadczenia – na pokrycie kosztów utrzymania, z powodu niepełnosprawności dziecka, w związku z przyjęciem dziecka, związane ze zdarzeniami losowymi, na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na remont oraz dofinansowanie do wypoczynku (zgodnie z uprawnieniami i na podstawie składanych wniosków).

Cztery rodziny (1.1, 1.2, 3.16, 3.18) objęte były opieką koordynatora, pozostałe – wsparciem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 34-228

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

Podczas kontroli ustalono, że rodziny zastępcze korzystały z następujących form wsparcia:

- grupy wsparcia – 43 rodziny,
- poradnictwo – 69 rodzin,
- pomoc prawna – 20 rodzin,
- zapewnienie kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi/prowadzącymi rodzinne domy dziecka – 52 rodziny,
- szkolenia – 30 osób (warsztat integracyjny – trening rodzicielski ze wspólnym spędzeniem czasu w Dniu Rodzicielstwa Zastępczego 7.06.2025 r.).

Trzy rodziny skorzystały ze wsparcia rodzin pomocowych w opiece nad dziećmi.

Funkcję rodzin pomocowych pełniły 4 rodziny: 2 niezawodowe, 1 rodzinny dom dziecka i 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Nie było rodzin korzystających z terapii, zapewnienia dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej) i wsparcia wolontariuszy.

Na dzień kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach pracowało 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z tego jeden na pełen etat, a pozostali na zlecenie. Łącznie obejmowali oni wsparciem 28 rodzin zastępczych. Pozostałym rodzinom wsparcia udzielali pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 34-46, 250-270

3. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W okresie objętym kontrolą odbyły się 4 szkolenia dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Szkolenia realizowane były przez Ośrodek Adopcyjny

Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie oraz przez Fundację MAIO (na podstawie programów zatwierdzonych przez właściwego ministra) na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. Trzy szkolenia przeznaczone były dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i spokrewnionej – wzięło w nich udział łącznie 8 osób. Jedno szkolenie przeznaczono dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w tym dla tych, którzy będą sprawować opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi oraz rodziny zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – wzięło w nim udział 8 osób. Szkolenia prowadzone przez ośrodek adopcyjny realizowane były zgodnie z wymiarem godzin określonym w przepisach. W przypadku szkolenia prowadzonego przez Fundację MAIO (dla 3 osób) brakowało informacji o liczbie godzin szkolenia. Na podstawie świadectw niezawierających ww. informacji wydano zaświadczenia, które również nie zawierały informacji o wymiarze godzinowym szkolenia. Zaświadczenia zostały wystawione niezgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego⁵. Wszyscy uczestnicy szkoleń posiadali zaświadczenia o odbyciu praktyk.

akta kontroli str. 34-46

4. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, każda z 14 miejscami. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowało 117 rodzin zastępczych (75 spokrewnionych, 35 niezawodowych, 5 zawodowych, w tym 1 specjalistyczna i 1 pełniące funkcję pogotowia rodzinnego) oraz 2 rodzinne domy dziecka.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich przebywających w pieczy na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	97
rodzina zastępcza niezawodowa	47	46
rodzina zastępcza zawodowa	15	18
rodzinny dom dziecka	16	20
placówka opiekuńczo-wychowawcza	28	28
wszystkie rodzaje pieczy	119	209

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych. Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm rodziców.

⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 września 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 2052)

Na ostatni dzień kontroli, dwa postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej dotyczące zabezpieczenia 2 rodzeństw nie zostały zrealizowane. Postanowienia zostały wydane 4.03.2025 r. dla 3-osobowego rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności] i 4.04.2025 r. dla 4-osobowego rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności]. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach podjęło działania celem poszukiwania miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci na terenie powiatu jak i całego kraju. Jako przyczynę nieprawidłowości, dyrektor centrum wskazał brak miejsc w pieczy zastępczej. Niezapewnienie dzieciom pieczy zastępczej narusza art. 180 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	
		na terenie powiatu	poza powiatem	ogółem	z tego dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	28	3	10	6
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	11	2	3	2
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	16	0	7	6
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	12	0	5	5
3.2.	specjalistyczna	1	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	10	0	9	8
5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	17	1	16	1
6.	piecza ogółem	82	6	45	23

W większości przypadków, powiat zabezpiecza dzieciom miejsca w pieczy zastępczej na swoim terenie. W okresie objętym kontrolą poza powiatem umieszczono 6 dzieci, z tego 3 w rodzinach zastępczych spokrewnionych i 2 w rodzinach niezawodowych, które były zaprzyjaźnione z dziećmi. Jedno dziecko zostało zabezpieczone interwencyjnie w jednej z placówek na terenie Powiatu Polickiego (ponad limit), a następnie z braku miejsc w pieczy przeniesione do placówki poza powiatem.

W okresie objętym kontrolą 4 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Troje dzieci umieszczono wraz ze starszym rodzeństwem, w tych przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości. Dziecko [tekst wyłączony z jawności] (lat 8 w momencie umieszczenia w placówce) zostało umieszczone w pieczy instytucjonalnej z braku miejsc w pieczy rodzinnej. Z uwagi na stan zdrowia, poszukiwano dla niego miejsca w formach specjalistycznych na terenie powiatu i Polski oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych. Na

dzień kontroli chłopiec oczekiwał na przyjęcie do ośrodka leczniczo-rehabilitacyjnego. Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy rozdzielono 7 rodzeństw. We wszystkich przypadkach rozdzielanie nastąpiło na podstawie postanowienia sądowego. Sąd nakazał umieścić w pieczy pojedyncze dzieci, a pozostałe zostawić przy rodzicach.

Po umieszczeniu w pieczy rozdzielono jedno 3-osobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności]. Początkowo wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinnym domu dziecka. W listopadzie 2023 r. jedno z dzieci, ze względu na stan zdrowia i konieczność zabezpieczenia specjalistycznej opieki zostało na podstawie postanowienia sądowego przeniesione do domu pomocy społecznej dla dzieci. W czerwcu 2024 r. najstarszy chłopiec został przeniesiony do placówki opiekuńczo-wychowawczej na podstawie postanowienia sądowego w celu umożliwienia osobistego kontaktu z ojcem. Najmłodsza dziewczynka (z innego ojca) pozostała w rodzinnym domu dziecka. W dokumentacji dzieci brakowało informacji na temat utrzymywania kontaktów między rozdzielonym rodzeństwem [tekst wyłączony z jawności]. W trakcie kontroli wskazano dyrektorowi centrum, aby podtrzymywać i dokumentować utrzymywanie kontaktów między rodzeństwem.

Troje dzieci zostało przeniesionych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Przyczyny przeniesienia: rozwiązanie rodziny zastępczej spokrewnionej przez sąd (niewydolność wychowawcza wobec małoletniej zagrożonej demoralizacją), rezygnacja rodziny niezawodowej z pełnienia funkcji wobec wychowanka (zachowania małoletniego z pogranicza demoralizacji), umożliwienie podopiecznemu osobistych kontaktów z ojcem (przeniesienie dziecka z rodzinnego domu dziecka funkcjonującego w małej miejscowości do placówki w Policach). Z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej przeniesiono łącznie 5 dzieci: 1 do rodziny spokrewnionej, 3 do rodziny zawodowej i 1 do rodzinnego domu dziecka.

W kontrolowanym okresie, pieczę zastępczą opuściło 37 wychowanków, z tego 23 powróciło do rodziny biologicznej, 2 zostało przysposobionych, a 11 usamodzielniało się.

Na dzień kontroli w 2 rodzinnych domach dziecka oraz w 2 rodzinach zastępczych zawodowych (w tym 1 pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego) stwierdzono przekroczenie liczby dzieci określonej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 53 ustawy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Analogicznie, zgodnie z art. 61 w rodzinnym domu dziecka może przebywać nie więcej niż 8 dzieci/osób, chyba że zachodzi konieczność umieszczenia rodzeństwa.

W przypadku jednego rodzinnego domu dziecka, do przekroczenia o 2 osoby doszło w wyniku umieszczenia 3-osobowego rodzeństwa, co nie narusza przywołanych przepisów. W drugim przypadku, w rodzinie przebywało 9 dzieci (ostatnie zostało przyjęte 4-osobowe rodzeństwo), gdy pojawiła się konieczność zabezpieczenia syna siostry osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka. Była to jedyna osoba spokrewniona z dzieckiem, która mogła przejąć nad chłopcem opiekę. W związku z tym, dla dobra

dziecka umieszczono je w rodzinie, pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci. W rodzinie zastępczej zawodowej [tekst wyłączony z jawności] przebywało zgodnie z przepisami 3 dzieci, przyjęto kolejne dziecko [tekst wyłączony z jawności]. W pogotowiu rodzinnym na dzień kontroli przebywało 7 dzieci, umieszczonych w kolejności: 1, 1, 2 i 3 dzieci, co oznacza, że 3-osobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności] zostało umieszczone w rodzinie pomimo braku miejsc. Przekroczenia w rodzinach zastępczych zawodowych naruszają art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zdaniem jednostki, przyczyną nieprawidłowości był brak miejsc w pieczy zastępczej.

Analizie poddano również długość pobytu dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. W kontrolowanym okresie w rodzinie przebywało łącznie 15 dzieci. Zgodnie z przepisami, pobyt dziecka w pogotowiu rodzinnym powinien trwać nie dłużej niż 4 miesiące. W uzasadnionych przypadkach okres ten może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego. Przedłużony pobyt dzieci w pogotowiu wynikał z toczących się spraw sądowych o powrót do domu rodzinnego – 4 dzieci oraz umieszczenia w innej formie pieczy – 2 dzieci. Jedno dziecko zostało umieszczone na czas trwania postępowania, które do dnia kontroli nie zostało zakończone. Niezgodny z przepisami był pobyt 2-osobowego rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności]. Rodzeństwo przebywało w pogotowiu rodzinnym do czerwca 2025 r., mimo że w kwietniu 2024 r. zostało wydane postanowienie końcowe o pozostawieniu dzieci w pieczy. Jako przyczynę naruszenia przepisów, jednostka wskazała brak miejsc w pieczy. Z dokumentacji wynika jednak, że w badanym okresie (kwiecień 2024 r. – czerwiec 2025 r.) do rodzinnego domu dziecka Państwa [tekst wyłączony z jawności] przyjęto 2 dzieci spoza powiatu (23.09 i 10.10.2024 r.), co uniemożliwia przyjęcie przedstawionego argumentu. Pobyt dzieci naruszał art. 58 ust. 4 ustawy.

W okresie objętym kontrolą rozwiązano 19 rodzin spokrewnionych i 9 niezawodowych. Żadna nie została rozwiązana w związku z niewłaściwym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej.
akta kontroli str. 47-270

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat Policki prowadzi 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, łączące zadania placówek interwencyjnej i socjalizacyjnej. Każda przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Placówki funkcjonują w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, które zapewnia obsługę specjalistyczną i administracyjną. Dyrektorem centrum jest Pan Sebastian Snop, spełniający wymogi kwalifikacyjne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
akta kontroli str. 243-270

6. Analiza przypadku dziecka [tekst wyłączony z jawności] przebywającego w rodzinnym domu dziecka Państwa [tekst wyłączony z jawności] [tekst wyłączony z jawności].

Podczas kontroli stwierdzono, że notatki koordynatora i innych pracowników centrum nie zawierają informacji z rozmów z dziećmi oraz poczynionych obserwacji. Dokumentacja powinna odzwierciedlać aktualną sytuację rodziny, a zwłaszcza dzieci przebywających pod opieką rodziny zastępczej oraz obejmować relacje panujące w rodzinie i stosowane w niej metody wychowawcze. Oceny sytuacji rodziny powinny

odnosić się m. in. do braku spełnienia ustawowych wymagań (brak aktualnych zaświadczeń lekarskich i opinii psychologicznych) oraz zastrzeżeń zgłaszanych przez inne instytucje.

akta kontroli str. 47-100, 271-339

7. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Polickim w dniach 25-26 czerwca i 29 czerwca-3 lipca 2020 r.

Ocena realizacji zaleceń wydanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 6 października 2020 r.:

- 1) nie powodować przerw w opracowywaniu i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (kara finansowa nałożona po kontroli w 2020 r.) – **zalecenie zwykłe jest realizowane.**
W kontrolowanym okresie w powiecie obowiązywały dwa programy: na lata 2022-2024 przyjęty uchwałą z dnia 16 grudnia 2021 r. oraz na lata 2025-2027 przyjęty uchwałą z dnia 31 października 2024 r., oba z mocą obowiązywania z dniem podjęcia uchwał. Można zatem stwierdzić, że zachowano ciągłość w opracowywaniu i realizacji ww. programów, a tym samym zrealizowano zalecenie.

- 2) zapewnić liczbę miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej adekwatnie do występujących potrzeb – art. 180 pkt 2 ustawy – **zalecenie znaczące niezrealizowane.**

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że liczba miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej nie zaspokaja potrzeb powiatu. Na dzień kontroli 7 dzieci oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej: 3-osobowe rodzeństwo od marca 2025 r. i 4-osobowe rodzeństwo od kwietnia 2025 r. Jedno dziecko poniżej 10 r. ż. zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej z naruszeniem obowiązujących przepisów. W dwóch rodzinach zastępczych zawodowych umieszczono kolejne dzieci, pomimo braku miejsc. W rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego długość pobytu 2-osobowego rodzeństwa była niezgodna z przepisami. Zgodnie z informacjami pozyskanymi w jednostce, wszystkie nieprawidłowości wynikały z braku miejsc w pieczy rodzinnej. Z dokumentacji przedstawionej podczas kontroli wynika, że w kontrolowanym okresie do rodzinnego domu dziecka 1.1 przyjęto 3 dzieci spoza powiatu. Jedna dziewczynka została interwencyjnie umieszczona w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Policach, a następnie w marcu 2024 r. przeniesiona do RDD w związku z informacjami z właściwego powiatu o braku możliwości zabrania dziecka oraz problemami wychowawczymi, jakie sprawiała w placówce. W tym przypadku umieszczenie można uznać za zasadne. W kolejnych miesiącach (wrzesień i październik 2024 r.) w RDD umieszczono dwoje noworodków bezpośrednio ze szpitala. Powiat pochodzenia zwrócił się do ówczesnego dyrektora centrum z zapytaniem o możliwość przyjęcia i po uzyskaniu zgody wytypował konkretne dzieci. W związku z przyjęciem dzieci spoza Powiatu Polickiego pomimo dzieci oczekujących w pogotowiu rodzinnym na przeniesienie, nie można uznać, że jedyną przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości był brak miejsc w pieczy rodzinnej na terenie powiatu. Zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

- 3) przestrzegać przepisów dotyczących liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych oraz czasu pobytu w rodzinach pełniących funkcję pogotowia rodzinnego – art. 53 i art. 58 ust. 4 ustawy (kara finansowa nałożona po kontroli w 2020 r.) – **zalecenie znaczące niezrealizowane.**

Analizie poddano liczbę dzieci przebywających w badanych rodzinach zastępczych. Na dzień kontroli na terenie powiatu funkcjonują 2 rodzinne domy dziecka (w

każdym po 10 wychowanków), 5 zawodowych rodzin zastępczych (liczba dzieci: 7, 2, 3, 3 i 4) oraz 35 rodzin niezawodowych (od 1 do 3 dzieci). W dwóch przypadkach stwierdzono przekroczenia w liczbie dzieci niezgodnie z przepisami. W zawodowej rodzinie zastępczej 2.1 pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywa 7 dzieci – rodzeństwo 4-osobowe zostało przyjęte w czerwcu 2025 r. pomimo braku wolnych miejsc. W zawodowej rodzinie zastępczej [tekst wyłączony z jawności] przebywa 4 dzieci – jedno dziecko przyjęte w sierpniu 2023 r. pomimo braku wolnych miejsc.

Przeanalizowano również czas pobytu dzieci w rodzinie pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Niezgodny z przepisami był pobyt 2-osobowego rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności]. Rodzeństwo przebywało w pogotowiu rodzinnym do czerwca 2025 r., mimo że w kwietniu 2024 r. zostało wydane postanowienie końcowe o pozostawieniu dzieci w pieczy.

W związku z powyższym, zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

- 4) terminowo wskazywać kandydatów na opiekunów usamodzielnienia i opracowywać programy usamodzielnienia oraz informować powiat właściwy ze względu na planowane miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej o zamiarze jej osiedlenia się – art. 145 ust. 2, 4 i 5 ustawy – **zalecenie zwykłe niezrealizowane.**

Podczas kontroli przeanalizowano sytuację 35 wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą (rodzinną i instytucjonalną) w kontrolowanym okresie.

Kontrolujący wnieśli następujące uwagi w badanym zakresie:

- w 4 przypadkach opóźnienie w wyznaczeniu opiekuna o 20 dni do 3 miesięcy (bez uzasadnienia);
- w 1 przypadku brak wyznaczenia nowego opiekuna po rezygnacji poprzedniego;
- w 2 przypadkach brak aktualizacji indywidualnego programu usamodzielnienia;
- w 4 przypadkach brak powiadomienia właściwego powiatu o planowanym osiedleniu się wychowanka.

W związku z powyższym stwierdzono, że zalecenie nie zostało zrealizowane.

- 5) umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawierać z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zawodowej w myśl art. 54 ust. 2 ustawy – **zalecenie zwykłe niezrealizowane.**

Przekształcenie rodziny zastępczej 1.2 zostało dokonane z naruszeniem obowiązujących przepisów – zaświadczenie kwalifikacyjne zostało wydane dopiero 16.10.2023 r., a umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka zawarto 15.12.2022 r., czyli przed ostatecznym zakwalifikowaniem rodziny. W przypadku rodziny 2.1, umowa na prowadzenie pogotowia rodzinnego została zawarta 8.11.2023 r., czyli przed ostatecznym zakwalifikowaniem rodziny (uzyskaniem zaświadczenia przez panią 29.12.2023 r. oraz szkoleniem w okresie 23.11-7.12.2024 r. i uzyskaniem zaświadczenia przez pana 14.01.2025 r.). Zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

- 6) weryfikować osoby pod kątem zamieszczenia ich danych w rejestrze z dostępem ograniczonym przed nawiązaniem stosunku pracy oraz przed powierzeniem opieki nad dzieckiem zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym – **zalecenie znaczące częściowo niezrealizowane.**

W kontrolowanym okresie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach funkcję koordynatora pełniło 5 osób – wszystkie zostały zweryfikowane w rejestrze.

Spośród wszystkich rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu poddano analizie 10 rodzin. Cztery rodziny zostały utworzone w kontrolowanym okresie (z tego jedna utworzona przez inny powiat). Wszystkie rodziny z terenu Powiatu Polickiego zostały zweryfikowane w rejestrze na etapie kwalifikacji. Pozostałe rodziny utworzone przed kontrolowanym okresem, wymagały sprawdzenia w rejestrze do dnia 1 sierpnia 2023 r. na podstawie art. 22 ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw⁶. Obowiązek został wypełniony.

Weryfikacji poddano również 11 osób zatrudnionych do pomocy w analizowanych rodzinach zastępczych. W jednym przypadku, p. [tekst wyłączony z jawności] zatrudniona w rodzinnym domu dziecka 1.1 nie została zweryfikowana w rejestrze przed dopuszczeniem jej do wykonywania obowiązków.

W związku z powyższym stwierdzono, że zalecenie nie zostało zrealizowane w zakresie weryfikacji osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, co narusza art. 64 ust. 5 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wydano nowe zalecenie w tym zakresie.

- 7) terminowo dokonywać ocen rodzin zastępczych – art. 134 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – **zalecenie zwykłe jest realizowane.**

Oceny rodzin zastępczych w analizowanych przypadkach dokonywane były zgodnie z przepisami.

- 8) zatrudniać osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich w sposób określony w art. 64 ust. 1 i 5 ustawy – **zalecenie zwykłe niezrealizowane.** Jedna osoba ([tekst wyłączony z jawności]) została zatrudniona na podstawie umowy zawartej 1.10.2024 r. na czas nieokreślony. Wniosek o zatrudnienie osoby do pomocy oraz wymagane oświadczenia zostały złożone dopiero 11.10.2024 r., a weryfikacja w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym nastąpiła 31.10.2024 r. Oznacza to, że zatrudnienie osoby [tekst wyłączony z jawności] do pomocy nastąpiło niezgodnie przywołanym artykułem. Tym samym, zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

- 9) dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy sporządzać plan pomocy zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy – **zalecenie zwykłe niezrealizowane.**

Analizie poddano dokumentację 10 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. We wszystkich przypadkach opracowano pierwszy plan pomocy dziecku. W 8 przypadkach nie został on sporządzony z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną, co narusza przywołany przepis. W związku z powyższym stwierdzono, że zalecenie nie zostało zrealizowane.

- 10) na posiedzenia dotyczące oceny sytuacji dziecka zapraszać wszystkie osoby i instytucje wskazane w art. 130 ust. 1 ustawy – **zalecenie zwykłe niezrealizowane.**

Analizie poddano dokumentację 10 dzieci przebywających w pieczy rodzinnej w kontrolowanym okresie. Ocenie podlegały 24 posiedzenia. Na trzy oceny sytuacji dziecka nie zaproszono rodziców. W przypadku dziecka [tekst wyłączony z jawności], nie zaproszono ojca z powodu braku informacji na temat miejsca jego pobytu. W przypadku dziecka [tekst wyłączony z jawności], dwukrotnie nie poinformowano matki o terminie posiedzenia. Zgodnie z wyjaśnieniami dyrektora

⁶ Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140)

centrum, przy pierwszym posiedzeniu pracownicy nie znali jej adresu zamieszkania. Adres został odnotowany dopiero podczas spotkania. Na drugie posiedzenie nie wysłano zaproszenia przez przeoczenie pracownika – w związku z powyższym, zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

11) dochodzić świadczeń alimentacyjnych dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej w terminach określonych w art. 38 ust. 2 ustawy – zalecenie zwykle niezrealizowane.

Analizie poddano 68 przypadków dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 18 sierpnia 2024 r. i nadal w niej przebywających. W analizowanych przypadkach dyrektor centrum miał obowiązek dochodzenia świadczeń alimentacyjnych, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy upłynął rok. Stwierdzono, że w 31 przypadkach nie złożono pozwu o alimenty do właściwego sądu. W 7 przypadkach wnioski zostały złożone z przekroczeniem terminu od 5 do 7 miesięcy. Zalecenie zostało uznane za niezrealizowane.

Dziewięć zaleceń pokontrolnych opisanych w punktach 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 i 11 nie zostało zrealizowanych.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł”.

akta kontroli str. 47-426

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- 1) przekroczenie liczby dzieci w 2 rodzinach zastępczych zawodowych,
- 2) długość pobytu 2-osobowego rodzeństwa w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego niezgodna z przepisami,
- 3) umieszczenie 1 dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej z naruszeniem przepisów,
- 4) brak realizacji postanowień o umieszczeniu 7 dzieci w pieczy zastępczej,
- 5) brak weryfikacji jednej osoby zatrudnionej do pomocy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym przed dopuszczeniem jej do opieki nad dziećmi,
- 6) przekształcenie 2 rodzin zastępczych niezawodowych w zawodowe niezgodnie z przepisami,
- 7) w 4 przypadkach zaświadczenia lekarskie i w 1 przypadku opinia psychologiczna rodzin zastępczych/osób prowadzących rodzinny dom dziecka dostarczone po upływie ustawowego terminu,
- 8) 3 rodziny zastępcze zawodowe/osoby prowadzące rodzinny dom dziecka nie podnosiły swoich kwalifikacji,
- 9) w 3 przypadkach zaświadczenia kwalifikacyjne wydane niezgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu,
- 10) w 4 przypadkach nieterminowe wyznaczenie opiekuna usamodzielnienia, w 2 przypadkach brak aktualizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, w 4 przypadkach brak powiadomienia właściwego powiatu o planowanym osiedleniu się wychowanka,

- 11) jedna osoba do pomocy zatrudniona na podstawie umowy zawartej bez złożenia wniosku i właściwych oświadczeń,
- 12) w 8 przypadkach plan pomocy dziecku nie został sporządzony z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną,
- 13) w 1 przypadku nie poinformowano matki o terminie posiedzenia dotyczącego oceny sytuacji dziecka,
- 14) w 31 przypadkach nie złożono pozwu o alimenty do właściwego sądu, w 7 przypadkach wnioski zostały złożone z przekroczeniem ustawowego terminu.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- brak miejsc w pieczy rodzinnej,
- brak kandydatów na rodziny zastępcze,
- niewłaściwa organizacja pieczy zastępczej,
- niedopełnienie obowiązków,
- niedopatrzenie.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- 1) pobyt dzieci w rodzinach zastępczych niezgodny z przepisami,
- 2) pobyt dziecka poniżej 10 r.ż. w placówce opiekuńczo-wychowawczej niezgodny z przepisami,
- 3) zagrożenie dla bezpieczeństwa dzieci nieumieszczonych w pieczy,
- 4) sprawowanie opieki nad dziećmi przez osoby niespełniające ustawowych wymagań,
- 5) niepełna wiedza pracowników organizatora na temat funkcjonowania rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci,
- 6) uchybienia formalne.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Poprzedni i obecny Starosta Policki, poprzedni i obecny Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, pracownicy merytoryczni

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 114

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Starosta Policki
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski

Zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kopia wystąpienia pokontrolnego zostaje przekazana do Pana Andrzeja Bednarka – byłego Starosty Polickiego, który może w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, złożyć pisemne oświadczenie odnosząc się do stwierdzonych nieprawidłowości, za które ponosi odpowiedzialność w okresie objętym kontrolą.

W celu podniesienia efektywności pracy Powiatu Polickiego w zakresie pieczy zastępczej wydaję zalecenia

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zgodnie z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) przestrzegać przepisu zawartego w art. 58 ust. 4 ustawy dotyczącego długości pobytu w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego,
- 3) nie umieszczać w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 roku życia z wyjątkiem przypadków spełniających przesłanki ujęte w art. 95 ust. 2 ustawy,
- 4) zapewnić dzieciom pieczę zastępczą zgodnie z art. 180 pkt 2, a tym samym niezwłocznie realizować postanowienia sądowe o umieszczeniu dzieci w pieczy,
- 5) weryfikować dane o osobach zatrudnionych w rodzinach zastępczych/ rodzinnych domach dziecka do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym – art. 64 ust. 5 pkt 4 ustawy

zwykłe:

- 1) umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawierać z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zawodowej w myśl art. 54 ust. 1-2 ustawy,
- 2) aktualizować opinie psychologiczne i zaświadczenia lekarskie zgodnie z art. 45a ustawy,
- 3) umożliwić rodzinom zastępczym zawodowym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, podnoszenie swoich kwalifikacji, w szczególności poprzez udział w szkoleniach w celu realizacji art. 51 ustawy,
- 4) wydawać zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia, spełniania warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz posiadania predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego,
- 5) terminowo wskazywać kandydatów na opiekunów usamodzielnienia i opracowywać programy usamodzielnienia oraz informować powiat właściwy ze względu na planowane miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej o zamiarze jej osiedlenia się – art. 145 ust. 2, 4 i 5 ustawy,
- 6) zatrudniać osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich w sposób określony w art. 64 ust. 1 i 5 ustawy,
- 7) dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy sporządzać plan pomocy zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy,
- 8) na posiedzenia dotyczące oceny sytuacji dziecka zapraszać wszystkie osoby i instytucje wskazane w art. 130 ust. 1 ustawy,
- 9) dochodzić świadczeń alimentacyjnych dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej w terminach określonych w art. 38 ust. 2 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Z up. Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Sylwia Buczkowska
Główny specjalista
Justyna Jarczewska
Starszy inspektor wojewódzki
Aneta Kujawa
Inspektor wojewódzki

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak-Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust. 1 lit. B oraz art. 6 ust. 1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (osoby fizyczne)